

Länsstyrelsen
Norrbotten

Yttrande

1 (5)

Datum
2024-10-23

Diarienummer
10033-2024

Regeringskansliet,
Arbetsmarknadsdepartementet
a.remissvar@regeringskansliet.se
kopia till a.iu@regeringskansliet.se

Yttrande över Remiss om slutbetänkandet Styrkraft för lyckad integration (SOU 2024:41)

Er beteckning: A2024/00878

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Norrbottens län välkomnar utredningens förslag om att ge länsstyrelserna ett breddat ansvar för det regionala integrationsarbetet. Vår verksamhet har goda förutsättningar att omhänderta arbetet med att verka för att utjämna skillnader i utfall mellan utrikes och inrikes födda.

Länsstyrelsen tillstyrker i huvudsak utredningens förslag, men vill:

- lämna synpunkter och förslag som kan bidra till styrningen av integrationspolitiken. (Avsnitt 4)
- lämna synpunkter på förslaget om ett individualiserat etableringstillägg och utökade möjligheter att arbeta parallellt med att delta i etableringsinsatser. (Avsnitt 8.2)
- lämna synpunkter gällande förslaget om avskaffande av etableringstillägget och bostadsersättning. (Avsnitt 8.3)
- lämna synpunkter gällande de ekonomiska konsekvenserna för kommunerna. (Avsnitt 10.7)

4.2.2 Ett integrationsperspektiv ska integreras i vissa myndigheters ordinarie verksamheter

Länsstyrelsen välkomnar utredningens förslag om att ett integrationsperspektiv integreras i vissa myndigheters ordinarie verksamheter.

Gällande synpunkter på ändring och ordalydelse i länsstyrelseinstruktionen behandlas dessa under avsnitt 4.5.

Utredarens förslag gör gällande att de myndigheter som har till uppdrag att utföra verksamhet och fatta beslut med anknytning till de integrationspolitiska målen ”ska beakta de konsekvenser som den egna verksamheten kan få integrationen för utrikes födda”. Länsstyrelsen föreslår här att formuleringen ”integrationen av utrikes födda” konkretiseras och ersätts med ”skillnader i livsvillkor mellan inrikes och utrikes födda”.

4.2.3 Myndigheters redovisning ska vara uppdelad efter svensk respektive utländsk bakgrund

Länsstyrelsen välkomnar förslaget att myndigheter med verksamhet för att bedöma utvecklingen av integrationen ska, när det är relevant, redovisa statistik, uppföljningar och analyser uppdelade efter födelseregion eller efter svensk respektive utländsk bakgrund.

Det är av stor vikt att bakgrundsvariabler används i analys- och uppföljningsarbetet. Länsstyrelsen instämmer i att indikatorerna så långt som möjligt bör vara nedbrytbara på bakgrundsvariablerna kön, ålder, ålder vid invandring, utbildningsnivå, vistelsetid i Sverige, grund för bosättning, födelseregion och hushållstyp. Utrikes födda personer samt personer med utländsk bakgrund är heterogena grupper och statistiken måste brytas ner för att den ska kunna användas till att utveckla och rikta insatser.

Avsnitt 4.3 Sektorsansvar införs för vissa myndigheter

Länsstyrelsen välkomnar utredningens förslag om att det införs ett samlat sektorsansvar inom integrationspolitikens fem huvudområden för Arbetsförmedlingen, Skolverket, MUCF och Socialstyrelsen.

Gällande delmålet social integration bedömer Länsstyrelsen precis som utredningen att det inrymmer komplexa processer som är svåra att styra politiskt. Utifrån det breda delmålet ser Länsstyrelsen behovet av en aktiv samverkan mellan Socialstyrelsen och de myndigheter som berörs av delmålet, såsom Folkhälsomyndigheten, Boverket, länsstyrelserna, Myndigheten för delaktighet (MFD), Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF),

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF), Barnombudsmannen för att effektivt kunna stötta kommuner, regioner och det civila samhället i genomförandet av insatser.

Avsnitt 4.4 Ett nationellt integrationsråd inrättas

Länsstyrelsen välkomnar förslaget om att inrätta ett nationellt integrationsråd med sektorsövergripande ansvar. Länsstyrelsen tillstyrker även i stort utredarens förslag om sammansättning av det nationella integrationsrådet. Myndigheten ser dock att Boverket och Folkhälsomyndigheten skulle kunna vara aktuella aktörer att ingå i rådet då bostad och hälsa har påverkan på utfallen inom alla delområden.

4.5 Breddad samverkan på regional nivå

Länsstyrelsen välkomnar utredningens förslag om att myndigheten ska verka för det av riksdagen fastställda nationella integrationsmålet uppnås genom att främja samverkan om insatser för integrationen av utrikes födda mellan kommuner, myndigheter, företag och organisationer på regional nivå. Det innebär ett bredare uppdrag för myndigheten och en möjlighet att genom riktade insatser nå en bredare grupp utrikes födda under en längre tid, inte bara under den initiala etableringstiden.

Länsstyrelsen föreslår här att myndighetens arbete med att främja integrationen utöver vuxna även bör omfatta utrikes födda barn och barn med utländsk bakgrund.

Länsstyrelsen konstaterar likt utredningen att målgruppen för integrationspolitiken är stor och heterogen. Den huvudsakliga målgruppen för integrationspolitiska insatser och åtgärder är emellertid utrikes födda kvinnor och män, med inriktningen att insatserna ska bidra till att utjämna skillnaderna i utfall jämfört med inrikes födda. Länsstyrelsen föreslår att detta lyfts fram för att tydligare få genomslag i länsstyrelsernas verksamhet. I det förslag om ändring i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion föreslår utredningen att myndigheten ska ”verka för att det av riksdagen fastställda nationella integrationspolitiska målet uppnås”. Länsstyrelsen föreslår att formuleringen ersätts med att myndigheten ”i sin verksamhet ska verka för jämlikhet i levnadsvillkor och utfall mellan inrikes och utrikes födda samt barn med utländsk bakgrund”. Det medför enligt Länsstyrelsen en

konkretisering av det breddade uppdraget, både vad gäller målgrupp och uppdrag.

4.6 En nationell strategi behövs för överblick och sammanhang

Länsstyrelsen ställer sig bakom utredningens förslag om att regeringen bör ta fram en sektorsövergripande integrationspolitisk strategi. Det skapar en bättre tydlighet, långsiktighet och en bättre överblick över integrationspolitikens inriktning. Strategin bör vara sektorsövergripande och inkludera alla fem delmål för integration.

En nationell strategi kan fungera som en god utgångspunkt i länsstyrelsens arbete med att främja samverkan mellan regionala aktörer, såsom kommuner, myndigheter och det civila samhället.

8.2.4 Ett individualiserat etableringstillägg

Länsstyrelsen välkomnar utredningens förslag om att individualisera etableringstillägget. Individualiseringen kan bidra till starkare och mer jämställda ekonomiska incitament för båda makarna i en familj att delta i insatser och därmed medföra bättre förutsättningar för nyanlända kvinnor att etablera sig på arbetsmarknaden.

8.2.5 Utökade möjligheter att arbeta parallellt med att delta i etableringsinsatser

Länsstyrelsen instämmer i utredningens förslag om att utöka möjligheterna att arbeta parallellt med att delta i etableringsinsatser utan att det påverkar etableringsersättningen. Mot bakgrund av den samhällsomvandling som sker i norra Sverige, med det stora behov av arbetskraft inom samhällets alla sektorer som just nu efterfrågas, gör Länsstyrelsen bedömningen att alla incitament som bidrar till en snabbare övergång till arbete bör stimuleras. Ett extraarbete under den tid som den nyanlända deltar i etableringsinsatser kan vara ett viktigt steg för att få in fot på arbetsmarknaden och därigenom vara med och fylla det kompetensförsörjningsbehov som finns i många kommuner i norra Sverige. Ett extraarbete kan även påskynda språkinläring och kunskaper om den svenska arbetsmarknaden.

Avsnitt 8.3 Uppdraget att avskaffa etableringstillägget och bostadsersättningen

Länsstyrelsen delar utredningens ställningstagande om att inte avskaffa etableringstillägget och bostadsersättningen då den innebär minskade incitament till etablering på arbetsmarknaden, särskilt för kvinnor. Länsstyrelsen ser även risker för ökad barnfattigdom och ekonomisk utsatthet.

10.7 Ekonomiska konsekvenser för kommunerna

Utredarens förslag om förändringar i ersättningssystemet bedöms få positiva konsekvenser för kommunernas ekonomi genom minskade kostnader för ekonomiskt bistånd, minskade kostnader för att handlägga ansökningar om ekonomiskt bistånd samt ökade skatteintäkter till följd av ökade incitament att arbeta.

Länsstyrelsen vill understryka betydelsen av detta för kommunerna, särskilt mindre glesbygdskommuner i bland annat Norrbotten, där hög arbetsbelastning och rekryteringssvårigheter inom socialtjänsten är påtaglig. Genom utredarens förslag om förändringar i ersättningssystemet skulle den administrativa bördan för att utreda och betala ut kompletterande ekonomiskt bistånd minska, vilket leder till ett bättre ekonomiskt utfall och en förbättrad kapacitet hos kommunernas socialförvaltningar.

Ett borttagande av etableringstillägget och bostadsersättningen skulle däremot få motsatt effekt, då det väntas leda till ökad belastning på kommunernas socialtjänstverksamhet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lotta Finstorp med utvecklingsledare Christoffer Eriksson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Jenni Niska, tillförordnad enhetschef på enheten för social hållbarhet, medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.